

1. Clasificación dos documentos en función da súa:

a) **Natureza:**

Pública: producido para ser difundido na sociedade. Exemplos: unha lei, discurso político, ensaio, artigo ou fotos nunha revista.

Privada: producido para o ámbito persoal ou familiar. Exemplos: diarios autobiográficos, cartas, fotos persoais.

b) **Tipoloxía:**

Primario: /coetáneo do feito histórico ao que se refire. Exemplo: unha crónica xornalística, unha alocución radiofónica grabada, unha lei ou un parágrafo dunha Constitución.

Secundario: elaborado a posteriori dos feitos históricos aos que se refire o documento. Exemplo: un ensaio dun investigador sobre os debates nas Cortes constituíntes de 1931 encol do voto feminino.

c) **Temática:** xeral que aborda ou desenvolve ese documento. Pode ser **económico, social, político, cultural** (integrando o ábano das actividades creativas e das mentalidades). Un mesmo documento pode encadrarse en diversas temáticas, sirvan de exemplo uns parágrafos da novela *La Tribuna* de dna. Emilia Pardo Bazán referidos ás condicións de traballo e as oportunidades de vida das mulleres operarias nas sociedade coruñesa da segunda metade do século XIX.

d) **Asuntos concretos que trata o documento e que usaremos na composición como exemplos (casos) para apoiar as propias argumentacións sobre as cuestións requiridas.** É o máis importante e valorado nunha composición ABAU.

2. Lee de vagar os seguintes documentos, clasifícaos no cadro final consonte coa características explicadas arriba e indica como utilizarías cada un deles para desenvolver os asuntos concretos do tema ao que se refiren todos eles.

Docto. 1. Bando emitido polo xeneral Emilio Mola (Diario de Navarra, 19-VII-1936)

"Unha vez máis o Exército xunto coas outras forzas da Nación vese obrigado a recoller o anhelo da inmensa maioría dos españois. Trátase de establecer o imperio da ORDE, non só nas súas aparencias externas, senón tamén nas súas propias esencia; para iso é necesario actuar con XUSTIZA, que non presta atención a clases ou categorías social, que non é nin halagado nin perseguido, deixando de dividir o país en dous lados, o dos que gozan do Poder e o dos que son atropelados nos seus dereitos. A conduta de cada un guiará a da AUTORIDADE, outro elemento desaparecido na nosa nación, e que é indispensable en toda a colectividade humana.

O restablecemento do principio de AUTORIDADE esixe inexcusablemente que os castigos son exemplares, pola seriedade coa que se impoñerán e a rapidez con que aplicarán, sen dúbidas nin vacilación.

En canto ao elemento traballador, a liberdade de traballo está garantida, non admitindo coaccións dun lado ou do outro. As aspiracións dos empresarios e os traballadores serán estudados e resoltos coa maior xustiza posible nun plan de cooperación, confiando no sentido común do último e a caridade do primeiro, hermandándose coa razón, a xustiza e o patriotismo saberán liderar as loitas social para un terreo de entendemento con beneficios para todos e para o País. Aquele que rexeita voluntariamente a cooperar... será o primeiro que máis sufrirá as consecuencias. (...)

Para levar a cabo o traballo anunciado,

ORDE E MANDO:

Artigo 1 Declárase o ESTADO DA GUERRA está declarado en todo o territorio da provincia... e militarízanse todas as súas forzas calquera que sexa a AUTORIDADE de quen dependían anteriormente...

Docto. 2. Dolores Ibarruri “Pasionaria” chama á resistencia no discurso do 19-7-1936.

“Traballadores, antifascistas, pobo laborioso: todos en pé a defender a República, as liberdades populares e as conquistas democráticas do pobo... Todo o país vibra de emoción ante eses desalmados que queren polo fogo e o terror sumir á España democrática e popular nun inferno... Pero non pasarán; España enteira está en pé de loita

... Viva a Fronte Popular! Viva a unión de todos os antifascistas Viva a República do pobo!

Docto. 3. Afirmación do xeneral Francisco Franco ao tnte. coronel Emilio Faldella, 2º xefe do continxente italiano enviado por Mussolini á guerra de España (recollido en E. Moradiellos, *Hª mínima de la Guerra Civil Española*, 2016).

“En una guerra civil, es preferible una ocupación sistemática de territorio acompañada por una limpieza necesaria, a una rápida derrota de los ejércitos enemigos, que deje el país infectado de adversarios”.

Docto. 4. Parágrafos da obra titulada Así se gobierna España, da autoría de D. Manuel Fraga Iribarne (1952).

“O glorioso alzamento popular o 18 de xullo de 1936 foi un dos máis simpáticos movementos político-sociais de que o mundo ten memoria. Os observadores imparciais e o historiador obxectivo han recoñecer que a maior e a mellor parte do país foi a que se ergueu, o 18 de xullo, contra un Goberno ilegal e corrompido, que preparaba a máis sinistra das revolucións vermellas dende o poder...”

O pobo español, en plena crise de convivencia, aceptara a suprema xefatura de Franco para que este derrotase militarmente ao comunismo; pero ao mesmo tempo pedíalle que o constituíse politicamente, entregándolle a máis auténtica caudillaxe, no sentido propio da palabra. Visto o fracaso das asembleas para constituír ao país dende a crise de 1931, desexábase que esta vez fose un só e verdadeiro caudillo o que dese novas leis, nova constitución á comunidade. Coma Solón, coma Cromwell, coma tantos outros heroes nacionais, o Xeneral Franco debía ser o pai da Patria que a volvea á normalidade e á orde”.

Docto. 5. O goberno frontepopulista de León Blum aproba a política de non intervención na guerra de España (París, 15-VIII-1936).

“... O Goberno da República francesa, deplora os tráxicos sucesos de que é teatro España; decidido a absterse con rigor da inferencia directa ou indirecta nos asuntos internos dese país; alentado pola vontade de evitar complicación de rastrexo prexudicial para o mantemento de boas relacións entre cidades; declara o seguinte:

- 1.- O Goberno francés prohibe, no que respecta, a exportación directa ou indirecta, reexportación e tránsito a España, posesións españolas e Zona española de Marrocos, con todas as armas, municións e material de guerra como todos os avións montados ou desmontados e todos os buques de guerra ...
- 3.- O Goberno francés manterá informado aos demais gobernos que participan nisto vale ...
- 4.- O Goberno francés, no que respecta, aplicará esta declaración en canto os gobernos británico, alemán, italiano, soviético e Portugués ...

Doctos. 6 e 7.



Docto. 8. Manifiesto do Comité executivo do POUM (Barcelona, 4-V-1937).

“ A contrarrevolución ten un plan. É o que os reformistas do P. S.Ou. C. chamaron o "Plan da Vitoria". Etapas deste Plan son os feitos ocorridos ultimamente. Intentos de asalto a Puigcerdá polas forzas de orde pública. Intento de ocupación da cidade de Figueras... E onte tarde, asalto armado ao edificio da Telefónica, da praza de Cataluña. Provocacións da contrarrevolución para pulsar a capacidade de resistencia das masas traballadoras. Preparativos do ataque a fondo contra as conquistas da Revolución. Pero a resposta proletaria non puido ser máis contundente. Miles de traballadores... pararon os traballos. As barricadas da liberdade volveron a xurdir en todos os lugares da cidade. O espírito do 19 de xullo apoderouse novamente de Barcelona. A maioría dos pobos de Cataluña fíxose eco do xesto da capital. A clase traballadora é forte e saberá esmagar todos os intentos da contrarrevolución. Hai que vivir alerta co fusil na man. Hai que manter este magnifico espírito de resistencia e de loita, garantía do noso triunfo. E hai que evitar que a contrarrevolución volva levantar a cabeza. Para isto: anulación dos decretos de orde pública. A orde pública, en mans da clase traballadora. Fronte Obreira Revolucionaria das organizacións que acepten o triunfo sobre o fascismo na fronte e a vitoria da Revolución en retagarda. Creación de Comités de Defensa da Revolución en todas as barriadas, en todas as poboacións e en todos os lugares de traballo.

Docto. 9. Carta colectiva do episcopado español sobre a guerra (1-VII-1937)

La guerra es, pues, como un plebiscito armado. La lucha blanca de los comicios de febrero de 1936, en que la falta de conciencia política del gobierno nacional dio arbitrariamente a las fuerzas revolucionarias un triunfo que no habían logrado en las urnas, se transformó, por la conciencia cívico-militar, en la lucha cruenta de un pueblo partido en dos tendencias: la espiritual, del lado de los sublevados, que salió a la defensa del orden, la paz social, la civilización tradicional y la patria, y muy ostensiblemente, en un gran sector, para la defensa de la religión; y de la otra parte, la materialista, llámese marxista, comunista o anarquista, que quiso sustituir la vieja civilización de España, con todos sus factores, por la novísima "civilización" de los soviets rusos...

La Iglesia no podía ser indiferente en la lucha. De una parte, se suprimía a Dios, cuya obra ha de realizar la Iglesia en el mundo y se causaba a la misma un daño inmenso, en personas, cosas y derechos; de la otra estaba el esfuerzo por la conservación del viejo espíritu, español y cristiano. Afirmamos que el levantamiento cívico-militar ha tenido en el fondo de la conciencia popular un doble arraigo: el del sentido patriótico, que ha visto en él la única manera de levantar a España y evitar su ruina definitiva; y el sentido religioso, que lo consideró como la fuerza que debía reducir a la impotencia a los enemigos de Dios, y como la garantía de la continuidad de su fe y de la práctica de la religión.

Docto. 10. Discurso de Dolores Ibarruri en 1938 ([recreación audiovisual](#) disponible na Youtube).

Voluntarios por la libertad... podeis marchar orgullosos, sois la historia, sois la leyenda, sois el ejemplo heroico de la solidaridad y de la universalidad de la democracia...

No os olvidaremos y, cuando el olivo de la paz florezca, entrelazado con los laureles de la victoria de la República española, ¡volved! [...] Volved a nuestro lado, que aquí encontraréis patria los que no tenéis patria, amigos, los que tenéis que vivir privados de amistad, y todos, todos, el cariño y el agradecimiento de todo el pueblo español, que hoy y mañana gritará con entusiasmo: ¡Vivan los héroes de las Brigadas Internacionales!

Docto 11. Parágrafo do ensaio titulado “**Rebelión militar y represión franquista en Galicia**” da **autoría de X. Prada Rodríguez** (Profesor titular de Hª Contemporánea na Facultade de Hª de Ourense, Univ. De Vigo) publicado na revista *Studia Histórica. Historia Contemporánea*, vol. 24, 2006. Disponible [en liña](#) (consulta do 29 de maio de 2020).

“Abondou unha semana de guerra civil para que moitos non coñeceran xa ao amigo, ao camarada, para que outros tantos se aplicasen na delación do antigo correlexionario e non digamos ao rival máis encarnizado; para que algún se atrevese a empuñar a pistola ou a usar o seu poder ou a súa influencia, para castigar a aquel con quen compartira o mesmo círculo e as mesmas aficións. Sete días, cicais menos, abondaron para que unha desas dúas Galicias se aplicase á exterminación da outra, para que comezase o traballo que borraría da súa xeografía calquera rastro dela, incluída a súa memoria”.

Cadro para clasificar os documentos na páxina seguinte

Clasificación dos documentos propostos nesta práctica					
Docto	Natureza: público / privado	Tipo: primario / secundario	Temática (xeral)	Asuntos concretos a tratar	
				Nº da liña ou parágrafo	Descrición breve do asunto concreto
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

Nota: dispoñible en formato Word modificable no curso virtual.